ЕКОЛОГО-МІСТОБУДІВНА РЕНОВАЦІЯ ПРОМИСЛОВИХ ТЕРИТОРІЙ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ НАПРЯМОК СТАЛОГО РОЗВИТКУ МІСТ

Є. Ю. ГНАТЧЕНКО, канд. екон. наук, доц.
Ю. І. ГАЙКО, канд. техн. наук, доц.
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
gnatchenko.evgenia@gmail.com

В умовах сталого розвитку урбанізованих територій міські райони з переважанням промислової забудови визначають напрямки подальшого розвитку міста в цілому і тому потребують розробки науково обґрунтованої концепції їх реновації та містобудівного розвитку.

Головною метою еколого-містобудівної реновації територій промислових підприємств є їх екологічна, соціально-економічна і функціональна адаптація до потреб і вимог сучасного міста, підвищення композиційної і функціональної ролі в структурі міського середовища.

Критеріями вибору промислових територій для еколого-містобудівної реновації є: розташування в структурі міста; площа санітарно-захисних зон; економічна ефективність підприємства; клас шкідливості промислового підприємства.

Тому насамперед реновації підлягають підприємства, розташовані серед житлової забудови, в історичному центрі міста, зі шкідливим впливом на довкілля і забезпечені транспортною та інженерною інфраструктурою, а також підприємства, що заважають екологічному удосконаленню чи реконструкції інших районів міста і покращенню планувальної організації всієї міської структури.

В процесі реновації промислових підприємств здійснюються інноваційні заходи по екологічній реабілітації територій, а саме – санації та рекультивації промислових територій, що потрапили в зону забруднення, за допомогою повернення ландшафту в початковий або близький до нього стан. Це здійснюється за рахунок відтворення вихідних природних компонентів середовища (грунту, рельєфу, рослинності, води).

Санація території – комплекс заходів, спрямованих на ліквідацію наслідків забруднень компонентів природного середовища в результаті господарської діяльності людини. План санації є основою практичної реалізації робіт з реновації та підлягає затвердженню відповідальними відомствами.

Метою розробки плану є вибір оптимального з екологічної та економічної точки зору варіанту концепції санації, при якому враховують можливість комбінування різних методів або технологій санації.

Вибір відповідних технологій, процесів санації проводиться з урахуванням специфіки забруднювача, шляхів міграції, фактичних умов майданчика тощо. Існуючі методи зменшення і ліквідації ризиків від хімічного забруднення

поділяються на три групи, з яких саме до санації належать групи методів деконтамінації та локалізації (закріплення).

Рекультивація земель – комплекс робіт, спрямованих на відновлення продуктивності та народногосподарської цінності порушених земель, а також на поліпшення умов навколишнього середовища відповідно до інтересів суспільства. Рекультивація порушених територій повинна здійснюватись у два послідовних етапи: технічний і біологічний. Містобудівне використання рекультивованих територій передбачає розміщення об’єктів житлового та громадського будівництва, ланшафтно-рекреаційних зон, водних і туристичних об’єктів. Таким чином, в процесі реновації промислових територій міста вирішуються такі основні екологічні і містобудівні задачі: покращення санітарно-гігієнічних умов території; відновлення екосистем, удосконалення архітектурно-планувальної організації території; покращення експлуатаційних і господарських характеристик території.